

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት

የሰ.መ.ቁጥር 252163

ቀን ጥቅምት 06ቀን 2017ዓ/ም

ዳኞች፡- ብርሃኑ አመነው

በዕውቀት በላይ

ቀንዓ ቂጣታ

ብርሃኑ መንግስቱ

ማርታ ተካ

አመልካች፡- አቶ መንግስቱ ደምሴ

ተጠሪዎች፡-1. ካራ ቆሬ ሪልክስቴት ኃ/የተ/የግ/ማህበር

2. የቦሌ ክ/ከተማ መሬት ልማትና አስተዳደር ጽ/ቤት

3. ወ/ሮ ብርቋ ተካ

4. አቶ አህመድ መሀመድ

5. አቶ አብዱልመሰድ ነጋሽ

6. አቶ መንሱር ሱልጣን

7. አቶ ሀብታሙ ከፍያለው

8. አቶ እስማኤል ጉዮ

9. አቶ ኢሳያስ ሀይሌ

አልቀረቡም

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

10. ኤድካሄ ሪል እስቴት ዴቪሎፕመንት ኃ/የተ/የግ/ማህበር

11. አስ ኤች ኤን ኤኢኤች ኤ ትሬድንግ ኃ/የተ/የግ/ማህበር

መዝገቡ ተመርምሮ የሚከተለው ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍርድ

በዚህ ሰበር ክርክር መነሻ የሆነው የከተማ ይዞታን የተመለከተ ጉዳይ ሲሆን የተጀመረው በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ነው፡፡ በዚህ ፍ/ቤት አመልካች ከላሽ፤ 1ኛ ተጠሪ ተከላሽ ሲሆን ሌሎች ተጠሪዎች ጣልቃ ገቦች ነበሩ፡፡ የሰበር አቤቱታው የቀረበው በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በመ/ቁ 128554 መጋቢት 20 ቀን 2015 ዓ.ም በዋለው ችሎት ተሰጥቶ በፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በተሰጠ ትዕዛዝ የጸናው ብይን መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል በሚል ነው፡፡

በሰበር ፍ/ቤት አመልካች ያቀረቡት የክስ ይዘት፡- የአመልካች ወላጆች በነባር አርሶ-አደርነት ግብር በስማቸው እየከፈሉ ሲጠቀሙበት ከቆዩ በኋላ ወደ አመልካች በውርስ ተላልፎልኝ በእጄ የሚገኘው በቦሌ ክ/ከተማ ወረዳ 12 ልዩ ቦታው መጀሌ/ማሪያም ማዞሪያ ሰፈር የሚባል አካባቢ የሚገኝ 50,000 ካሬ ሜትር ቦታ ተጠሪ ምንም ዓይነት ህጋዊ መብት ሳይኖረው ከአንድ አመት በፊት ጀምሮ በይዞታዬ ላይ ግንባታ ለማከናወን አጥር ሲያጥር አመልካች ይዞታዬን ለማስከበር ይዞታዬን አትንኩ በማለት የተከላከልኩ ቢሆንም ወቅታዊ ምክንያትን እንደምቼ ሁኔታ በመጠቀም ያለፈቃዴ ይዞታዬ ገብቶ አጥር በማጠር ይዞታዬን ሙሉ በሙሉ በሀይል ቀምቶ 50,000 ካሬ ሜትር ቦታ ይዞብኛል፡፡ አመልካች ይዞታዬ እንዲመልስልኝ ስጠይቅ ብቆይም ምንም ዓይነት መፍትሄ ማግኘት አልቻልኩም፡፡ በመሆኑም ተጠሪ ምንም ዓይነት መብት ሳይኖረው ግብር ምንገብርበት ህጋዊ ይዞታዬን በሀይል ነጥቆ የያዘብኝ መሆኑ ተረጋግጦ ይዞታዬን እንዲመለስ እንዲወሰን በማለት ዳኝነት ጠይቋል፡፡

በሰበር ፍ/ቤት ተከላሽ የነበረው የአሁኑ 1ኛ ተጠሪ የሰጠው መልስ ይዘት፡- ለ1ኛ ተጠሪ በሊዝ ዉል የተሰጠው 37,765.10 ካሬ ሜትር ሲሆን ተጫማሪ 6,951 ካሬ ሜትር ሊሰጥ በሂደት ላይ ይገኛል፡፡ ይህም ጠቅላላ ስፋቱ 44,716.1 ካሬ ሜትር ነው፡፡ የመሬት ይዞታው ከሊዝ ክፍያ አንፃር ሲታይ የንብረት ግምቱ ከ5 ሚሊዮን ብር በላይ በመሆኑ ፍርድ ቤቱ ጉዳዩን ዓይቶ የመወሰን ስልጣን የለውም፡፡ አመልካች በዚህ ክስ የተጠቀመው ተመሳሳይ ማስረጃ በማያያዝ በፌዴራል

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ልደታ ምድብ ችሎት በመ/ቁ. 281928 ክስ አቅርቦ ውድቅ ሆኖበት ይግባኝ የቀረበበት በመሆኑ ክሱ በፍ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.5 መሰረት የመጨረሻ ፍርድ ባገኘ ጉዳይ በድጋሚ ያቀረቡት ክስ በመሆኑ ውድቅ ሊደረግ ይገባል። አመልካች ወላጅ እናቱ ለግብርና ይዞታ በ1985 ዓ.ም የከፈሉበትን ደረሰኝ ያቀረበ ሲሆን ከዚህ ጊዜ በኋላ የያዙ መሆኑን ማስረጃ አላቀረበም በይዞታው ላይ እስካሉበት ጊዜ ድረስ ይገባኛል ጥያቄ አልቀረበም። ተጠሪ በዚህ ይዞታ ላይ ካርታ ያወጣው በቀን 03/03/2012 ዓ.ም እና በ26/03/2012 ዓ.ም በመሆኑ አመልካች እያሉ ተጠሪ ባለመብት ሆኗል። መብት ከኖራቸውም መብታቸው ከ1985 ዓ.ም በኋላ የተቋረጠ ነው። ስለሆነም አመልካች የመሬት ይገባኛል ጥያቄ ከመሬት ጋር ያላቸው ግንኙነት ከተቋረጠ ከ10 ዓመት በኋላ የቀረበ ክስ በመሆኑ በፍ/ብ/ሕግ ቁጥር 1149 እና 1145 ቀሪ ሆኗል። አመልካች ከቅን ልቦና ውጪ የሚንቀሳቀሱ ሲሆን ሀሰተኛ ሰነዶች በመጠቀም ተገቢነት የሌለው የክስ አቤቱታ ስላቀረቡ ውድቅ ሊደረግ ይገባል።

ለተጠሪ ቦሌ ቡልቡላ ወረዳ 12 ውስጥ አራት የመሬት ይዞታዎች በምትክነት የተሰጡ ስለሆነ አመልካች ክስ ያቀረበው ከየትኛው የመሬት ይዞታ ላይ እንደሆነ በግልፅ ለይቶ ያላቀረበና ክሱ ግልፅነት የጎደለው በመሆኑ ግልፅ እንዲደረግልን። አመልካች ክስ ያቀረቡበት ይዞታ ላይ በ15 ዓመት መሬቱ በእጅ አድርጎ ግብር የከፈለበት መሆኑን የሚያመለክት ማስረጃ አላቀረበም። አመልካች በመሬት ይዞታው ክስ ለማቅረብ የሚያስችል መብትና ጥቅም ሳይኖራቸው ያቀረቡት ክስ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 33 እና 231 መሰረት ውድቅ እንዲደረግ በማለት የጠየቀ ሲሆን የአዲስ አበባ መሬት ማኔጅመንት ቢሮ እና የመሬት ባንክ እና ማስተላለፍ ጽ/ቤት የመሬት ማኔጅመንት ቢሮ እና የመሬት ባንክ ማስተላለፍ ጽ/ቤት እንዲሁም የቦሌ ክ/ከተማ የመሬት ባንክ እና ማስተላለፍ ፅ/ቤት በተከሳሽነት ወደ ክርክሩ እንዲገቡ በመጠየቅ ተከራክሯል።

ከ2ኛ እስከ 11ኛ ተራ ቁጥር የተዘረዘሩት ተጠሪዎች ጣልቃ እንዲገቡ ተደርጎ መልስ የሰጡ ሲሆን፤ የአሁን 3ኛ ተጠሪ የሰጠው መልስ ባጭሩ፡- አመልካች ተጠሪ ይዞታዬን በኃይል ነጠቀኝ ከማለት በስተቀር መቼና በምን አግባብ እንደተነጠቀ ያልገለፀ በመሆኑ እንዲገልጽና የይርጋ ክርክር እንድናቀርብ ይደረግልን። መሬቱ ወደ የመሬት ባንክ የገባ መሆኑን የአዲስ አበባ መሬት ልማት እና ማኔጅመንት ቢሮ የመሬት ባንክና ማስተላለፍ ፅ/ቤት በቀን 16/13/2011 ዓ.ም በባፈው ደብዳቤ አሳውቋል። ስለሆነም ይህ ቦታ በሊዝ ወደ ተጠሪ በኋላም ወደ 1ኛ ጣልቃ ገብ ከመተላለፉ በፊት በመሬት ባንክ እንጂ በአመልካች እጅ ያልነበረ በመሆኑ ያቀረቡት ክስ በ2 ዓመት ይርጋ ውድቅ እንዲደረግልን። አመልካች 50,000 ካሬ ሜትር ግምቱ 10,000 (አስር ሺ ብር) ግምት በመስጠት ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ከ10 ሚሊየን ብር በላይ የሚያወጣ ንብረት ዋጋውን በማሳነስ ዳኝነት ላለመክፈል ያቀረበውን ክስ በመሆኑ ይዞታው በገለልተኛ ባለሙያ ተገምቶ ተገቢውን ዳኝነት እንዲከፍሉ እና ይህ ፍ/ቤት በአዋጅ ቁጥር 1234/13 መሰረት ጉዳዩ አይቶ የመወሰን የስራ-ነገር ስልጣን የሌለው በመሆኑ ጉዳዩ የማየት ስልጣን የለኝም በሚል ውድቅ እንዲደረግልን በማለት የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ ከአማራጭ መልስ ጋር አቅርበዋል።

የአሁን 4ኛ ተጠሪ ባቀረቡት መልስ፡- አመልካች የመፋለም ክስ ያቀረቡት በመሬት ላይ ነው። በይዞታው ላይ በገንዘባቸው የገነቡት እና ባለቤት የሆኑበት የማይንቀሳቀስ ንብረት ያለ መሆኑን ክሳቸው አይገልፅም። በሀገራችን ህግ ግለሰቦች የመሬት ባለቤት መሆን ስለማይችሉ እና አመልካችም የግል ንብረታቸው ባልሆነ መሬት ላይ የግል ባለሃብትነትን መብት ለማስከበር ታስቦ የተደነገገው የፍ/ሕ/ቁ.1206 በመጥቀስ የመፋለም ክስ ማቅረብ ስለማይችሉ ክሱ የክስ ምክንያት የለውም ተብሎ ያቀረቡት ክስ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.231 መሰረት እንዲዘጋልን፤ አመልካች ክስ ያቀረቡት በማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ የቀረበ ክስ በመሆኑ ክሱ የቀረበበት ንብረት ለይቶ ለማወቅ የሚያስችሉ ምልክቶች ወይም የወሰን ምልክት መግለፅ አለበት። አመልካች ተይዞባቸው የሚሉት የይዞታ ወሰን ምልክት ለይተው አልገለፁም ይህ አለመሆኑ በአግባቡ ተረድቼ በበቂ ሁኔታ እንዳልከላከል ከመደረጉም በላይ ትክክለኛ ውሳኔ ለመስጠት በሚያስችል ሁኔታ ግልፅ ሆኖ የቀረበ አይደለም። ስለሆነም ክሱ ግልፅ ሆኖ እንዲቀርብ እንዲታዘዝልን በማለት እንዲሁም የ1ኛ ጣልቃገብ መቃወሚያ በማጠናከር የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ ከአማራጭ መልስ ጋር አቅርበው ተከራክረዋል።

የአሁኑ 2ኛ ተጠሪ የሆነው የቦሌ ክ/ከተማ መሬት ልማት አስተዳደር ፅ/ቤት ያቀረበው መልስ ይዘት፡- ለክርክሩ ምክንያት የሆነው ይዞታ ለ1ኛ ተጠሪ በአዲስ አበባ ከተማ ካቢኔ በ15/10/2011 በቁጥር አአ/አ/ፅ//03/30.10/65 በሰጠው ውሳኔ የተላለፈ በመሆኑ በፌዴራል አስተዳደር ሥነ ሥርዓት አዋጅ ቁጥር 1183/2012 አንቀፅ 49(1) መሰረት ማንኛውም የአስተዳደር ውሳኔ ለማስከለስ የሚቀርብ ክስ በፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት መቅረብ እንዳለበት ይደነግጋል። በመሆኑም ከዚህ አዋጅ አንፃር ይህ ክስ ሊቀርብ የሚገባው ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ስለሆነ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 244(2)ሀ መሰረት ፍርድ ቤቱ ጉዳዩን የማየት ስልጣን የለኝም በማለት መዝገቡ እንዲዘጋልን፤ አመልካች 50,000 ካሬ ሜትር ይዞታን ግምቱን 10,000 (አስር ሺ ብር) በማድረግ ያቀረቡት ክስ በመሆኑ በአዲስ አበባ ውስጥ ያለው ይህንን ያህል ስፋት ያለው ይዞታ የተባለውን አነስተኛ ዋጋ ሊኖረው የማይችል ስለሆነ ዋጋውን በማሳነስ ዳኝነት ላለመክፈል ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ያቀረበው ክስ በመሆኑ ይዞታውን አመልካች በአካባቢው የመሬት ሊዝ ዋጋ መሰረት በማድረግ ተገቢውን ዳኝነት እንዲከፍሉ እንዲታዘዝልን ወይም መዝገቡ በብይን እንዲዘጋልን፤ አመልካች ክስ ባቀረቡበት ይዞታ ላይ መብት እና ጥቅም እንዳላቸው ሳያረጋግጡ ያቀረቡት ክስ ስለሆነ ክሱ ውድቅ እንዲደረግልን በማለት የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ ከአማራጭ መልስ ጋር አቅርበዋል።

የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በተጠሪዎች የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያዎች ላይ ግራ ቀኙን አከራክሮና መርምሮ፡- አመልካች ባቀረበው ክስ በቀረበበት ይዞታ ላይ ተጠሪ የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ ያገኘበት በመሆኑ ክሱ በአስተዳደር ሥነ-ሥርዓት አዋጅ ቁጥር 1183/2013 መሰረት በአስተዳደር አካሉ ውሳኔ ካገኘ በኋላ በውሳኔው ቅር የተሰኘ አካል የክለሳ ጥያቄ ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የሚያቀርብ በመሆኑ ይህ ፍርድ ቤት ጉዳዩን አይቶ የመወሰን የዳኝነት ስልጣን የለውም በማለት በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 245(5) እና 231 (1/ለ) መሰረት ክሱን ውድቅ በማድረግ ብይን ሰጥቷል። በዚህ ብይን ቅር በመሰኘት የአሁን አመልካች የይግባኝ ቅሬታቸውን ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ቢያቀርቡም ተቀባይነት አላገኘም። የሰበር አቤቱታውም ሊቀርብ የቻለው ይህ ብይን መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል በሚል ነው።

አመልካች ግንቦት 14 ቀን 2015 ዓ.ም የተዘጋጀ 4 ገጽ የሰበር አቤቱታ ያቀረበ ሲሆን መሠረታዊ ይዘቱም በአጭሩ፡- አመልካች በስር ፍርድ ቤት ያቀረብኩት ክስ በውርስ የተላለፈልኝን ይዞታዬን 1ኛ ተጠሪ ከህግ አግባብ ውጭ ስለያዘብኝ እንዲለቅ በሚል የቀረበ የመፋለም ክስ በመሆኑ ክሱን አይቶ የመወሰን ስልጣን የመደበኛ ፍርድ ቤቶች እንጂ የአስተዳደር አካላት አይደለም። ከዚህ ጉዳይ ጋር ተያይዞ የአሁኑ 1ኛ ተጠሪ ተከራካሪ በመሆን ሲከራከርበት ቆይቶ አስገዳጅ የህግ ትርጉም በፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በኮ/መ/ቁጥር 235053 መጋቢት 29 ቀን 2015 ዓ.ም ተሰጥቶበታል። በተሰጠው አስገዳጅ የህግ ትርጉም መሠረት የቀረበው ክስ የባለቤትነት መብት ተረጋግጦ ውሳኔ እንዲሰጥበት ዳኝነት በተጠየቀበት ጊዜ ካርታ ይሰረዝልኝ ጥያቄ በተጨማሪነት ቢቀርብ እንኳን የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ጉዳዩን አይቶ የመወሰን ስልጣን አለው በማለት ወስኗል። የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ፍርድ ቤቱ ስልጣን የለውም ያለው ሰበር ሰሚ ችሎት በሰ/መ/ቁጥር 220042 የሰጠውን የህግ ትርጉም መሠረት በማድረግ ቢሆንም ትርጉሙ በሰ/መ/ቁጥር 235053 በተሰጠው ውሳኔ የተለወጠ በመሆኑ ብይኑ ተገቢ አይደለም።

በአዋጅ ቁጥር 1183/12 አንቀጽ 48 መሰረት ማንኛውም በአስተዳደር ውሳኔ መብቱ የተነካበት ሰው ውሳኔው በፍርድ ቤት እንዲከለስለት አቤቱታ ማቅረብ ይችላል ተብሎ የተጠቀሰው ድንጋጌ በዚህ

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ጉዳይ ላይ ተፈጻሚነት የለውም። ካርታ መስጠት በአዋጅ ቁጥር 1183/12 መንፈስ አስተዳደራዊ ውሳኔ ሊሆን አይችልም። የስር ፍ/ቤት በፍርድ ሀተታው ካርታው የካቢኔ ውሳኔ ስለተሰራ የአስተዳደር ውሳኔ ነው ያለ ቢሆንም 1ኛ ተጠሪ ካርታው የካቢኔ ውሳኔ የተሰራ መሆኑን ለማሳየት ያቀረበው ማስረጃ የካቢኔ ውሳኔ ለማስተላለፍ ሊሟሉ የሚገቡትን ቅድመ ሁኔታዎች አሟልቶ የቀረበበት አይደለም። የካቢኔ አባላት ውሳኔ ነው ቢባል እንኳን የተላለፈው ውሳኔ ለዚህ ክርክር መነሻ የሆነው አመልካች ተይዞብኛል ያልኩት መሬት ለ1ኛ ተጠሪ እንዲሰጥ የተላለፈ ውሳኔ አይደለም። በመሆኑም የካቢኔ ውሳኔ ነው የተባለው ስብሰባ ላይ አመልካች ይዞታዬ ነው ያልኩት መሬት ለ1ኛ ተጠሪ እንዲሰጥ ውሳኔ ባልተላለፈበት ሁኔታ የካቢኔ ውሳኔው እንዲሰረዝ አቤቱታ ለአስተዳደር አካሉ ቀርቦ በአስተዳደር አካሉ በሚሠጠው ውሳኔ ለማስከለስ ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት አቤቱታ ማቅረብ አንችልም። በመሆኑም የስር የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ካርታ መሰጠቱ በአዋጅ ቁጥር 1183/12 መንፈስ የአስተዳደር ውሳኔ ባልሆነበት ሁኔታ የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ እንደ ማስረጃ በመቅረቡ ብቻ ካርታው እንደ አንድ የሰነድ ማስረጃ ተመዝኖ ውሳኔ የሚሰጥበት ሆኖ ሳለ እንዲሁም ተላለፈ በተባለው የካቢኔ ውሳኔ ይዞታዬ ለ1ኛ ተጠሪ እንዲሰጥ ውሳኔ ባልተላለፈበት ሁኔታ ካርታ ይዞታው ላይ በመሰጠቱ ብቻ የአስተዳደር ውሳኔ መሆኑን ያሳያል በማለት ፍ/ቤት ጉዳዩን አይቶ የመወሰን ስልጣን የለውም ተብሎ የተሰጠው ውሳኔ ስህተት በመሆኑ ሊታረም ይገባል። በስር ፍ/ቤት አመልካች ያቀረብኩት ክስ ካርታ እንዲመክን አይደለም።

የስር ፍ/ቤት በውሳኔው ላይ የጠቀሰው የሰበር ሰሚ ችሎት ውሳኔ ያቀረብነው ክስ ጋር ተያያዥነት የላቸውም። ፍ/ቤቱ የመፋለም ክስን አይቶ ውሳኔ ቢሰጥበት የሚሰጠው ውሳኔ የአስተዳደር ውሳኔን ለማስከለስ የሚቀርብ አቤቱታ ላይ ከሚሰጠው ውሳኔ ጋር የሚለያይ ከሆነ ውሳኔውም መፈጸም የማይቻል ይሆናል በማለት የፍርድ ሀተታው ላይ የገለጸው ሀተታ ፍ/ቤቱ የቀረበለትን የመፋለም ክስ አይቶ የመወሰን ስልጣን ያለው መሆኑን የሚያረጋግጥ ነው። ፍ/ቤቱ የመፋለም ክስን አይቶ የመወሰን ስልጣን ያለው መሆኑን ካመነበት ደግሞ ከጠየቅነው ዳኝነት ውስጥ ፍ/ቤቱ ለመወሰን ስልጣን የተሰጠውን በመወሰን ከተጠየቀው ዳኝነት ፍ/ቤት የመወሰን ስልጣን የለውም በማለት የሚያምንበትን ውድቅ ማድረግ እያለበት በህጉ በመደበኛ ፍ/ቤት ስልጣን ስር የሚወድቀውን የመፋለም ክስ ውድቅ ማድረግ መሰረታዊ የህግ ስህተት ተፈጽሞበታል፤ ውሳኔው ተሸሮ የስር ፍ/ቤት የቀረበለት የፍሬ ነገር ክርክር ላይ አከራክሮ ተገቢውን ውሳኔ እንዲሰጥበት ለስር ፍርድ ቤት እንዲመለስለት እንዲወስ የሚጠይቅ ነው።

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

የአመልካች የሰበር አቤቱታ ተመርምሮ አመልካች የዳኝነት ጥያቄ ይዞታን በማስለቀቅና ለመረከብ የቀረበ የመፋለም ክስ ሲሆን የክስሱትም 2ኛ ተጠሪ የሆነውን የአስተዳደር አካልን ሳይሆን ይዞታችን አላግባብ ያዙበን የሚሉትን 1ኛ ተጠሪ ማህበርን መሆኑን፤ 2ኛ ተጠሪ ወደ ክርክሩ እንዲገባ የተደረገው በፍርድ ቤት ትእዛዝ ጉዳይ ይመለከተኛል በሚል መሆኑን እንዲሁም ሌሎች ተጠሪዎች በጣልቃ ገብነት ወደ ክርክሩ መግባታቸውን የሚያሳይ ሆኖ እያለ የስር ፍርድ ቤት ጉዳዩ በፌዴራል አስተዳደር ሥነ-ሥርዓት አዋጅ ቁጥር 1183/2012 መሰረት በዳኝነት ክለሳ ነው አቤቱታው መቅረብ ያለበት በሚል መሰረዙ ሰበር ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 229531 ላይ ከሰጠው አስገዳጅ ትርጉም አንፃር ተገቢነቱን ለማጣራት ሲባል ጉዳዩ በሰበር ችሎት እንዲታይ የተደረገ ነው።

1ኛ ተጠሪ በሰጡት መልስ አስተዳደራዊ ውሳኔዎች ጸንተው ባሉበት በአዋጅ ቁጥር 1183/2012 አንቀጽ 49 እና 52 መሰረት ፍርድ ቤቶች የፍ/ብ/ሕ/ቁ 1195 እና 1196 በመጥቀስ የመፋለም ክርክር ማየት አይችሉም። በፍ/ብ/ሕ/ቁ 1195 እና 1196 የተመለከቱት ድንጋጌዎች በአዋጅ ቁጥር 818/06 አንቀጽ 43 መሰረት የይዞታ ምዝገባ እና የሊዝ ውል እስካልተሰረዘ ድረስ ክርክር ለማንሳት ሌላ ግለሰብ አይችልም። የፌዴራል ሰበር ሰሚ ችሎት በመ/ቁ 229531 ፍርድ የሰጠው ከዚህ ጉዳይ ጋር የስራ-ነገር፣ የጭብጥ እና የህግ ክርክር ልዩነት ያለው ሲሆን የፌዴራል ሰበር ሰሚ ችሎት በግልጽ የተመለከተ የህግ ድንጋጌን በትርጉም ስብብ ለመለወጥ ወይም ለማሻሻል አይችልም። ስለዚህ ይህ ጉዳይ የመፋለም ባልሆነበት እና ለጉዳዩ ተገቢነት የሌለው የሰበር ሰሚ ችሎት ውሳኔ ተጠቅሶ ያስቀርባል የተባለው ጉዳዩ ተገቢነት የሌለው ስለሆነ አቤቱታው እንዲሰረዝ፤ ማህበሩ አከራካሪ የመሬት ይዞታ ላይ የሊዝ ውል የፈረመ ሲሆን በህጉ በተመለከተው መሰረት የሊዝ መብቱን ከ3ኛ እስከ 11ኛ ተጠሪዎች በሰነዶች ማረጋገጫ እና ምዝገባ አገልግሎት በተደረጉ ውሎች ማስተላለፉ ግልጽ ነው። እነዚህ የሊዝ ውሎች እና የሊዝ መብት ማስተላለፍ ስምምነቶች በአዋጅ ቁጥር 721/04 አንቀጽ 25 መሰረት ሊቋረጡ የሚችሉት በአስተዳደር መስሪያ ቤት እንጂ በፍርድ ቤት አይደለም። አስተዳደራዊ ውሳኔ የሚፈልጉ ነገሮችን በተመለከተ በአዋጅ ቁጥር 1183/2012 አንቀጽ 49 እና 52 መሰረት ለአስተዳደር መስሪያ ቤቱ አቤቱታ የሚቀርብበት እንጂ በቀጥታ ፍርድ ቤት ክስ የሚቀርብበት ባለመሆኑ በሥር ፍ/ቤቶች የተፈጸመ መሰረታዊ የህግ ስህተት የለም በማለት ተከራክረዋል።

2ኛ ተጠሪ የሰጡት መልስ ይዘት፡- አመልካች የሥር ፍ/ቤት ጉዳዩን አይቶ የመወሰን ስልጣን ያለው የአስተዳደር አካል ነው እንጂ ይህ ፍ/ቤት አይደለም በማለት የሰጠው ውሳኔ እኛ የጠየቅነው ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

የመፋለም ዳኝነት ጥያቄ የፍ/ቤቱ ስልጣን በመሆኑ የፌዴራል ሰበር ሰሚ ችሎት በመ/ቁ 235053 ከሰጠው አስገዳጅ የህግ ትርጉም አንጻር መሰረታዊ የህግ ጥሰት የተፈፀመበት ነው ይበሉ እንጂ ከጅምሩም የፌዴራል ሰበር ሰሚ ችሎት በመ/ቁ 235053 ውሳኔ የሰጠው መጋቢት 29 ቀን 2015 ዓ.ም ሲሆን ይግባኝ ባይ ቅር የተሰኘበት ውሳኔ የተሰጠው ደግሞ መጋቢት 20 ቀን 2015 ዓ.ም በመሆኑ የጠቀሱት የሰበር መዝገብ ቁጥር ውሳኔ በተሰጠ ሰአት ያልነበረ በመሆኑ ተግባራዊ የሚደረግበት የህግ አግባብ የለም፡፡ አመልካች ፍ/ቤቱ የመፋለም የዳኝነት ጥያቄን ለማየት ስልጣኑ እንደሆነ አምኖ እያለ በዚሁ ላይ ውሳኔ መስጠት ሲችል ሁለት አይነት ውሳኔ ቢሰጥ ለማስፈፀም ያስቸግራል በሚል መዝገቡን መዝጋቱ መሰረታዊ የህግ ጥሰት የተፈፀመበት ነው ቢሉም የስር ፍ/ቤት ውሳኔውን የሠጠው አመልካች ባለቤት አግባብ ሳይሆን የፌዴራል አስተዳደር ስነ-ስርዓት አዋጅ ቁጥር 1183/2012 በደነገገው መሰረት እና በካቢኔ ውሳኔ የተሰጠ ህጋዊ የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ ፀንቶ ባለበት ወይም ይህ ካርታ ሳይመክን ምንክልባትም የሚቃረን ውሳኔ ቢሰጥ የመፋለም የዳኝነት ጥያቄውን ለመወሰን እና ለማስፈፀም የማይቻል መሆኑን በመግለጽ የሰጠው ውሳኔ በመሆኑ የሚሻርበት የህግ አግባብ የለም በማለት መልስ ሰጥተዋል፡፡

ከ3ኛ እስከ 10ኛ ያሉት ተጠሪዎች በበኩላቸው በሰጡት መልስ- በስር ፍርድ ቤት በነበረው ክርክር የአሁን 2ኛ ተጠሪ በፍርድ ቤት ትዕዛዝ ጣልቃ እንዲገባ ተደርጎ የክርክሩ አካል ሆኗል፡፡ የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት ያስቀርባል ካለበት ነጥብ አንጻር የአመልካች ክርክር ተቀባነት ሊያገኝ ይችል የነበረው ክርክሩ በግለሰቦች መካከል ብቻ ቢሆን የነበረ ሲሆን አመልካች ከአስተዳደሩ ጋር ባላቸው ክርክር የመፋለም ክርክር ሊያቀርቡ አይችሉም፡፡ የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ካብኔ የሰጠውን ውሳኔ መሰረት በማድረግ የአዲስ አበባ ከተማ መሬት ልማት አስተዳደር እና የቦሌ ክፍለ ከተማ መሬት ልማት አስተዳደር ተቀብለው ለተጠሪዎች የተሰጠ የባለቤትን ማረጋገጫ በተመለከተ የሚቀርብ ክርክር የመፋለም ክርክር ሳይሆን አዋጅ ቁጥር 1183/12 መሰረት የሚታይ አስተዳደራዊ ጉዳይ በመሆኑ በፍ/ቤቱ የስልጣን ክልል ስር የሚወድቅ ባለመሆኑ የስር ፍርድ ቤት የሰጠው ብይን መሰረታዊ የህግ ስህተት የለበትም በማለት ተከራክረዋል፡፡

11ኛ ተጠሪ በበኩሉ በሰጠው መልስ አመልካች በይዞታው ላይ በገንዘባቸው የገነቡትና ባለቤት የሆኑበት የማይንቀሳቀስ ንብረት ያለ መሆኑን ክላቸው አይገልጽም፡፡ አሁን በሀገራችን ባለው የህግ ሥርዓት ግለሰቦች የመሬት ባለቤት መሆን ስለማይችሉና አመልካቾችም የግል ንብረታቸው ባልሆነ መሬት ላይ የግል ባህብነትን መብት ለማስከበር ታስቦ የተደነገገውን የፍ/ሕግ ቁጥር 1206 ድንጋጌን በመጥቀስ የመፋለም ክስ ለማቅረብ ስለማይችሉ አመልካቾች የክሱን አርእስት የመፋለም

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ክስ ብለው ስለሰየሙ ብቻ ክሱ የመፋለም ክስ ነው ሊባል አይችልም። ለ1ኛ ተጠሪ ካርታ የተሰጠውም በካቢኔው ውሳኔ መሰረት ነው። የሥር ፍ/ቤት አመልካች ካርታው የተሰጠበትን አስተዳደራዊ ውሳኔ ካሰረዙ በኋላ የመፋለም ክስ የማቅረብ መብታቸውን ጠብቆ አሁን ክሱ በቀረበበት ሁኔታ ግን ጉዳዩን ለማየት ሥልጣን የለኝም በማለት የሰጠው ውሳኔ ትክክለኛ የህግ ትርጉም የተሰጠበት ውሳኔ እንጂ የሚነቀፍ አይደለም በማለት ተከራክረዋል። አመልካች የመልስ መልስ የሰበር አቤቱታቸውን በሚያጠናክር መልኩ አቅርበዋል።

የጉዳዩ አመጣጥ ከላይ የተገለጸውን የሚመስል ሲሆን እኛም አቤቱታ ከቀረበበት ውሳኔ እና አግባብነት ካላቸው የሕግ ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ መዝገቡን መርምረናል። የሰበር አቤቱታው ያስቀርባል ሲባል ከተያዘው ጭብጥና ግራ ቀኙ ካደረጉት ክርክር አንጻር መርምረን እንደተረዳነው የዚህን ችሎት ምላሽ የሚሻው ነጥብ፡- የአመልካች የዳኝነት ጥያቄ ይዞታን በማስለቀቅና ለመረከብ የቀረበ የመፋለም ክስ ሲሆን የክሰሱትም 2ኛ ተጠሪ የሆነውን የአስተዳደር አካል ሳይሆን ይዞታችን አላግባብ ያዘብኝ የሚሉትን 1ኛ ተጠሪ ማህበርን መሆኑን፤ 2ኛ ተጠሪ ወደ ክርክሩ እንዲገባ የተደረገው በፍርድ ቤት ትእዛዝ ጉዳይ ይመለከተኛል በሚል መሆኑን እንዲሁም ሌሎች ተጠሪዎች በጣልቃ ገብነት ወደ ክርክሩ መግባታቸውን የሚያሳይ ሆኖ እያለ የስር ፍርድ ቤት ጉዳዩ በፌዴራል አስተዳደር ሥነ-ሥርዓት አዋጅ ቁጥር 1183/2012 መሰረት በዳኝነት ክለሳ ነው አቤቱታው መቅረብ ያለበት እንጂ በቀጥታ ክስ አይደለም፤ ጉዳዩን ለማየት ስልጣን የለኝም በሚል ክሱን ወድቅ በማድረግ የሰጠው ብይን ሰበር ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 229531 ላይ ከሰጠው አስገዳጅ ትርጉም አንፃር መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት ነው ወይስ አይደለም? የሚለው ነው።

አመልካች በስር ፍ/ቤት ባቀረቡት ክስ ዳኝነት የጠየቁት 50,000 ካሬ ሜትር ስፋት ያለውን የመሬት ይዞታቸውን 1ኛ ተጠሪ በኃይል የያዘባቸው መሆኑን ገልጸው ይዞታቸውን ለቅቆ እንዲያስረክባቸው ሲሆን 2ኛ ተጠሪ ወደ ክርክሩ ጣልቃ እንዲገባ ከተደረገ በኋላ ክርክር ያስነሳው ይዞታ ከይገባኛል ጥያቄ ነጻ መሆኑ ተረጋግጦና ወደ መሬት ባንክ እንዲገባ ተደርጎ የካብኔ ውሳኔን ጨምሮ የተለያዩ የአስተዳደር ተቋማት ውሳኔ ተሰጥቶበት በሊዝ ወል ለ1ኛ ተጠሪ እንዲተላለፍ ተደርጎና የይዞታ ማረጋገጫ ተሰርቶ የተሰጠበት በመሆኑ በክለሳ እንጂ በቀጥታ ለመደበኛ ፍ/ቤት ክስ የሚቀርብበት አይደለም የሚል መከራከሪያ አቅርቧል። የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤትም በመቃወሚያው ላይ ግራ ቀኙን አከራክሮና መርምሮ የክ/ከተማው መሬት ልማትና አስተዳደር ጽ/ቤት በአስተዳደራዊ ውሳኔ ካርታ ሰርቶ ለ1ኛ ተጠሪ የሰጠ በመሆኑ ይህ ካርታ ካርታውን ሰርቶ

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

የሰጠው አካል እንዲሰርዘው አመልካች ጥያቄ አቅርቦ በአዋጅ ቁጥር 1183/2012 አንቀጽ 43፣ 44 እና ሰበር ችሎት በሰ/መ/ቁ 220042 በሰጠው ትርጉም መሰረት አስተዳደራዊ ወሳኔ እንዲሰጥበት በማድረግ፤ በወሳኔው ቅሬታ ካላቸው ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የክለሳ ጥያቄ ከሚያቀርቡ በቀር ሂደቱን ሳይጠብቁ ያቀረቡት ክስ ነው በማለት ወድቅ በማድረግ ብይን ሰጥቷል። የዚህን ብይን ተገቢነት ቀጥለን እንመልከት።

በመሠረቱ በፌዴራል አስተዳደር ሥነ-ሥርዓት አዋጅ ቁጥር 1183/2012 አንቀጽ 56(2) እና (3) መሠረት በፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የአስተዳደር ወሳኔ የሚከለሰው አስተዳደር መሥሪያ ቤቱ በሕግ ከተሰጠው ሥልጣን ወሰን በማለፍ የወሰነው ወሳኔ ከሆነ ወይም በሕጉ የተመለከቱ ሂደቶችን ሳይከተል የወሰነ ከሆነ ነው። የአዋጁ አንቀጽ 2(3) ደግሞ አስተዳደራዊ ወሳኔ ማለት መመሪያ ማወጣትን ሳይጨምር የአስተዳደር ተቋም በዕለት ተዕለት ተግባሩ በሰዎች መብት ወይም ጥቅም ላይ የሚሰጠው የአስተዳደር ወሳኔ ነው በማለት ትርጉም ሰጥቶበታል። ከዚህ መገንዘብ የሚቻለው የክለሳ ጥያቄ ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የሚቀርበው የአስተዳደር አካሉ በራሱ ተነሳሽነት ወይም አቤቱታ ቀርቦለት በዕለት ተዕለት ተግባሩ የሰጠው አስተዳደራዊ ወሳኔ ሲኖርና ወሳኔው መብቱን ወይም ጥቅሙን የነካበት ሰው ሂደቱን ጠብቆ የክለሳ ጥያቄ የሚያቀርብበት ነው። በርግጥ ሰበር ችሎት በሰ/መ/ቁ 220042 በሰጠው ትርጉም የዳኝነት ጥያቄው የካርታ ይምክንልኝ ሲሆን የአስተዳደር አካሉ የዕለት ዕለት ሥራን የሚመለከት በመሆኑ በቅድሚያ ለአስተዳደር አካሉ ጥያቄው ቀርቦ በሚሰጠው ወሳኔ ቅሬታ ያለው ወገን ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የክለሳ ጥያቄ ያቀርባል እንጂ በቀጥታ ክስ ሊቀርብ እንደማይገባው ትርጉም ተሰጥቶበታል።

በሌላ በኩል ይዞታ ያለአግባብ ተያዘብኝ፤ ይዞታዬ ይለቀቅልኝ በሚል ወይም የመፋለም የዳኝነት ጥያቄ ቀርቦ በግለሰቦች መካከል የሚደረግ ክርክር የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ የተሰጠበትም ሆነ ካርታ ያልተሰጠበት ቢሆንም ክርክርና ማስረጃው ተመዝኖ በመደበኛ ፍ/ቤት በቀጥታ ወሳኔ የሚሰጥበት ነው። ይዞታው የማን ነው ወይም በይዞታው ላይ የተሻለ መብት ያለው ማን ነው የሚል ጭብጥ ተይዞ ባለይዞታ ነን በሚሉ ሰዎች መካከል የሚደረግ ክርክር በቀጥታ ለመደበኛ ፍ/ቤት ክስ የሚቀርብበት እንጂ የግድ አስተዳደራዊ ወሳኔ ተሰጥቶበት በክለሳ ለፍ/ቤት መቅረብ አለበት የሚባል አይደለም። የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 220582 ላይ ካርታ እንዲመክን የቀረበው ክስ በዳኝነት ክለሳ የሚታይ ነው በማለት አዋጅ ቁጥር 1183/2012 መሠረት ተደርጎ የተወሰነ ከመሆኑ ባሻገር የመጨረሻ ዳኝነቱ ተመሳሳይ የሆነ ነገር ግን እንደ ክስ አቀራረብና ይዘት የሚነሳው ጭብጥ የተለያየ በሆነ ጊዜ ሁሉም ክስ በአዋጅ ቁጥር

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

1183/2012 መሠረት ብቻ እንዲታይ አስገዳጅ ሆኖ የተሰጠ ትርጉም አለመሆኑንና ይዞታው የማን ነው የሚል ጭብጥ ተይዞ የሚወሰን ጉዳይ መቅረብና መታየት ያለበት በቀጥታ በመደበኛ ፍ/ቤት መሆኑን የፌዴራል ሰበር ሰሚ ችሎት በሰ/መ/ቁ 229531 እና በሌሎች መዛግብት ገዥ ትርጉም ሰጥቶበታል። ከዚህ መገንዘብ የሚቻለው ዋናው የዳኝነት ጥያቄ ያለአግባብ የተያዘብኝ ይዞታ ይለቀቅልኝ የሚል የዳኝነት ጥያቄ ሲቀርብ ይዞታው የማን ነው? ወይም በይዞታው ላይ የተሻለ መብት ያለው ማን ነው? ተብሎ ጭብጥ ተይዞ ወሳኔ የሚሰጥበት ጉዳይ ላይ የተሰጠ ካርታ ቢኖርም እንኳ ካርታው እንደ አንድ ማስረጃ ከሚመዘን በቀር የይዞታው ክርክር ቆሞ ካርታው እንዲመክን ለአስተዳደር አካሉ ጥያቄ ቀርቦ ካርታው ካልተሰረዘ በቀር ይዞታውን የማስለቀቅ ክስ ለመደበኛ ፍ/ቤት በቀጥታ ሊቀርብ አይገባም ሊባል የሚችል አለመሆኑን ነው።

በተያዘው ጉዳይ አመልካች በስር ፍ/ቤት ባቀረቡት ክስ ዳኝነት የጠየቁት ያለአግባብ በሀይል የተያዘባቸው ይዞታ እንዲለቀቅላቸው ወይም የመፋለም ክስ መሆኑን የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ቢያረጋግጥም ለ1ኛ ተጠሪ ይዞታው የተላለፈው በካቢኔ ወሳኔ ሆኖ ካርታ የተሠራ በመሆኑ ካርታው ካልመከነ ይዞታው የከሳሹ ነው ተብሎ ቢወሰን እንኳ ፍርዱ ሊፈጸም የማይችል በመሆኑ ቅድሚያ ካርታ ሊመክን ይገባል የሚለውን ተያያዥ ጥያቄን የሚያስነሳ በመሆኑ ካርታ ሊመክን ይገባል ወይስ አይገባም የሚለውን ደግሞ በቀጥታ ዓይቶ መወሰን የአስተዳደር አካሉ ስልጣን ነው። ፍ/ቤቱ ጉዳዩን በቀጥታ የመወሰን ስልጣን የለውም፤ አመልካች በይዞታው ላይ የተሰጠውን የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ በአስተዳደር አካሉ ወሳኔ ካስሰረዘ በኋላ የመፋለም ክሱን የማቅረብ መብታቸውን ጠብቆ የአመልካችን ክስ ወድቅ አድርጎታል።

አመልካች በስር ፍ/ቤት ባቀረበው ክስ ለ1ኛ ተጠሪ የተሰጠው የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ እንዲመክን ያቀረበው የዳኝነት ጥያቄ አለመኖሩ አከራካሪ አይደለም። በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 182(2) መሠረት ፍርድ ቤት ክርክርን መወሰን የሚገባው ከቀረበው የዳኝነት ጥያቄ አኳያ እንጂ ዳኝነት ባልተጠየቀበት አንደኛው ወገን በቅድሚያ ሌላ የዳኝነት ጥያቄ ጠይቆ ካላስወሰነ በቀር ዳኝነቱ ሊታይለት አይገባም ሊባል አይገባም። የስር ፍ/ቤት ግራ ቀኙ በሌሎች ነጥቦች ላይ አከራክሮ ተገቢ ነው ያለውን ወሳኔ መስጠት ሲችል በመፋለም ክሱ ወይም የባለይዞታነት ክርክሩ ላይ ወሳኔ ከመሰጠቱ በፊት በቅድሚያ ካርታው መምከን አለበት የሚል እሳቤ በመያዝ፤ በጉዳዩ ላይ አስተዳደራዊ ወሳኔ ተሰጥቶበት ካርታ እንዲመክን ካልተደረገ በቀር ወሳኔ መስጠት አይቻልም በሚል ለተያዘው ጉዳይ ቀጥተኛ አግባብነት የሌለውን ሰበር ችሎት በሰ/መ/ቁ 220042 የሰጠውን ትርጉም መሠረት በማድረግ የአመልካችን ክስ ወድቅ ማድረግ ተገቢ አይደለም።

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለጉዳዩ ቀጥተኛ አግባብነት ያለው ሰበር ችሎት በሰ/መ/ቁ 229531 በሰጠው ገዢ ትርጉም መሠረት የአመልካች የዳኝነት ጥያቄ ይዞታቸው ያለአግባብ በ1ኛ ተጠሪ ተይዞብኛል፤ ይለቀቅልኝ የሚል እንደመሆኑ መጠን ጣልቃ-እንዲገቡ የተደረጉትን ሌሎች ተጠሪዎች ጭምር ባነሷቸው የክርክር ነጥቦች ላይ ግራ ቀኙን አከራክሮ ተገቢውን መወሰን ሲችል ጉዳዩን የማይት ስልጣን የለኝም በማለት የአመልካችን ክስ ወድቅ በማድረግ የሰጠው ብይን ስህተት የተፈጸመበት ነው። ይግባኝ ሰሚው የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ይህን ስህተት ማረም ሲገባው ብይኑን በትዕዛዝ ማጽናቱ ተገቢ አይደለም። ስለሆነም የአመልካች የዳኝነት ጥያቄ ያለአግባብ የተያዘብኝ ይዞታ ይለቀቅልኝ የሚል በመሆኑና በቀጥታ ለሰበር ፍ/ቤት መቅረቡ ተገቢ በመሆኑ ብይኑ ተሽሮ የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የዘጋውን መዝገብ በማንቀሳቀስ በሌሎች የክርክር ነጥቦች ላይ ተገቢውን ብይን ወይም ወሳኔ እንዲሰጥበት ጉዳዩ ሊመለስለት የሚገባው ሆኖ ተገኝቷል።

ሲጠቃለል የሰበር ፍ/ቤት ካርታ እንዲመክን የቀረበለት የዳኝነት ጥያቄ በሌለበት የአመልካችን የዳኝነት ጥያቄ ለማየት ፍ/ቤቱ ስልጣን የለውም በማለት የሰጠው ብይን የአመልካችን የዳኝነት ጥያቄ፤ የፌዴራል አስተዳደር ሥነ-ሥርዓት አዋጅ ቁጥር 1183/2012 አንቀጽ 56(2) እና (3)፤ ሰበር ችሎቱ በሰ/መ/ቁ 229531 እና በሌሎች መዛግብት የሰጣቸውን ገዢ ትርጉሞች ያላገናዘበ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ ተከታዩ ውሳኔ ተሰጥቷል።

ውሳኔ

1. በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በመ/ቁ 128554 መጋቢት 20 ቀን 2015 ዓ.ም ተሰጥቶ በፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ 306960 ሰኔ 22 ቀን 2015 ዓ.ም በተሰጠ ብይን የጸናው ብይን በፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት የሰበር ሥነ-ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 9(1/ለ) መሠረት ተሸሯል።
2. የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የዘጋውን መዝገብ በማንቀሳቀስ ከላይ በፍርድ ሐተታው ላይ በተገለጸው አግባብ በሌሎች የክርክር ነጥቦች ላይ ግራ ቀኙን አከራክሮ ተገቢውን ብይን ወይም ወሳኔ ይሰጥበት ዘንድ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 341(1) እና በፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት የሰበር ሥነ-ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 9(2) መሠረት ጉዳዩ ይመለስለት ተብሎ ተወስኗል። ይጻፍ።
3. በዚህ መዝገብ ጥር 24 ቀን 2016 ዓ.ም የተሰጠው የዕግድ ትዕዛዝ ተነስቷል። ይጻፍ።
4. በዚህ ችሎት ለተደረገው ክርክር የወጣውን ወጪ ግራቀኝ የየራሳቸውን ይቻሉ።

መዝገቡ ውሳኔ ስላገኘ ተዘግቷል። ይመለስ።

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ብ/ም

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

